

Krzysztof Surówka, Mateusz Winiarz

Kontrole regionalnych izb obrachunkowych jako instrument zapewnienia stosowania zasad gospodarowania środkami publicznymi w samorządzie terytorialnym

Ekonomiczne Problemy Usług nr 76, 245-256

2011

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

KRZYSZTOF SURÓWKA

MATEUSZ WINIARZ

Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie

**KONTROLE REGIONALNYCH IZB OBRACHUNKOWYCH
JAKO INSTRUMENT ZAPEWNIENIA STOSOWANIA
ZASAD GOSPODAROWANIA ŚRODKAMI PUBLICZNYMI
W SAMORZĄDZIE TERYTORIALNYM**

Wprowadzenie

Zachowanie zasad gospodarowania samorządowymi środkami publicznymi ma szczególnie istotne znaczenie nie tylko ze względu na ustawową rangę ich ustalenia, ale również dla zachowania ich ekonomicznej poprawności. Należy bowiem pamiętać, że prawa i obowiązki jednostek sektora finansów publicznych, wprowadzone w Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, ustawie o finansach publicznych oraz innych aktach prawnych, mają na celu zapewnienie prawidłowego, w sensie tak prawnym, jak i ekonomicznym, funkcjonowania sektora finansów publicznych jako całości. Stąd też istotne jest, aby jednostka organizacyjna, podejmując wszelkie działania, w szczególności angażujące środki publiczne, stosowała ustalone w tym zakresie reguły. Do zapewnienia tego niezbędna jest weryfikacja prawidłowości prowadzenia poszczególnych operacji przez jednostki publiczne. Taką funkcję spełnia kontrola.

Wykonywanie obowiązków kontrolnych, w różnym ujęciu, zostało powierzone kilku wyspecjalizowanym instytucjom, a także organom nadrzędnym w stosunku do jednostek badanych. Do instytucji uprawnionych do kontroli można zaliczyć Najwyższą Izbę Kontroli, urzędy kontroli skarbowej, regionalne izby obrachunkowe, wojewodów, a także inne instytucje w zakresie ustalonym

przez przepisy, które konstytuują ich zadania. Samorządowe jednostki organizacyjne podlegają również kontroli organu stanowiącego oraz organu wykonawczego macierzystej jednostki samorządu.

Regionalne izby obrachunkowe to państwowe organy nadzoru i kontroli gospodarki finansowej jednostek samorządowych¹. Są więc instytucjami wyspecjalizowanymi zarówno pod względem przedmiotu, jak i podmiotu kontroli. **Dlatego też jednostki samorządu terytorialnego uwzględniają dorobek regionalnych izb obrachunkowych zarówno pod względem oceny poprawności kontrolowanych zdarzeń, jak też w zakresie prezentowanych w tym procesie interpretacji przepisów ustalających zasady prowadzenia gospodarki finansowej.**

1. Proces i rodzaje kontroli

Pojęcie kontroli w znaczeniu powszechnym polega na ustaleniu stanu zaistniałych zdarzeń, zachowań, działań i ich skutków, poddanie ich ocenie, a następnie na wyciąganiu wniosków w przypadku występowania bądź też nie występowania odchyień².

Kontrola jest więc procesem, na który składają się cztery zasadnicze rodzaje czynności:

- a) ustalenie stanu obowiązującego,
- b) ustalenie stanu rzeczywistego,
- c) porównanie stanu rzeczywistego ze stanem obowiązującym,
- d) wyjaśnienie przyczyn stwierdzonej zgodności lub niezgodności stanu rzeczywistego z obowiązującym.

Istota etapu „ustalenie stanu faktycznego” sprowadza się do opracowania wzorca, do którego odnoszona jest kontrolowana działalność. Dotyczy to w szczególności określenia stanu prawnego zarówno pod względem aktów zewnętrznych, jak i wewnętrznych w jednostce. Obejmuje także ustalenie zasad, według których konkretna jednostka jest zobowiązana działać, w szczególności gospodarować środkami publicznymi. Uwzględnia się tu specyfikę jednostki, a także cechy jej otoczenia, w tym prawnego i ekonomicznego.

¹ Ustawa z dnia 7 października 1992 r. o regionalnych izbach obrachunkowych, t.j.: Dz.U. 2001, nr 55, poz. 577, art. 1 ust 1.

² T. Kudłacz, W. Lachiewicz, M. Lisiński, Z. Paszek, K. Surówka, J.W. Wiktor, *Słownik podstawowych terminów samorządu terytorialnego*, Dąbrowa Górnicza 2007, s. 55.

Ujmowanie stanu rzeczywistego jest swoistym procesem badawczym wymagającym użycia instrumentów właściwych dla danego fragmentu badanej rzeczywistości. Inaczej bowiem będzie badana np. płaszczyzna rachunkowości, a inaczej sfera zamówień publicznych.

Etap porównania stanu rzeczywistego ze stanem obowiązującym jest istotą kontroli. Ważne jest, że porównuje się zjawiska, z których jedno jest wyznacznikiem dla drugiego, np. określony obowiązek wynika z właściwego stanu prawnego.

Wyjaśnienie przyczyn stwierdzonej zgodności lub niezgodności stanu rzeczywistego z obowiązującym jest najbardziej skomplikowaną częścią procesu kontroli. Właściwe przeprowadzenie tego etapu warunkuje jednak sens dokonywania działań kontrolnych. Ustalenie pierwotnych przyczyn określonych zjawisk, zlokalizowanie ich w strukturze organizacyjnej jednostki i ustalenie zakresu odpowiedzialności służyć ma bowiem optymalnemu doborowi środków i sposobów działań zmierzających do właściwego wykorzystania działań wzorcowych oraz likwidacji stwierdzonych nieprawidłowości.

Uwzględniając praktykę w jednostkach organizacyjnych administracji samorządowej, należy stwierdzić, że występują dwa podstawowe rodzaje kontroli:

- a) zewnętrzna, przeprowadzana przez organy administracji publicznej, np. regionalne izby obrachunkowe, Najwyższą Izbę Kontroli, urzędy kontroli skarbowej, jednostki nadrzędne;
- b) wewnętrzna, której inicjatorem jest kierownictwo danej jednostki.

W ramach samej kontroli wewnętrznej możemy wyróżnić kontrolę:

- a) instytucjonalną, przeprowadzaną przez komórki kontrole, powołane specjalnie do tego celu przez kierownika jednostki;
- b) funkcjonalną, realizowaną przez poszczególne osoby, związaną z pełnioną w organizacji funkcją. Wśród takich osób możemy wskazać np. skarbnika (głównego księgowego jednostki), który zgodnie z unormowaniami ustawy o finansach publicznych ma szerokie uprawnienia i obowiązki kontrolne.

Kontrola może się odbywać na różnych etapach realizacji operacji gospodarczej:

- a) kontrola uprzednia (*ex ante*) – jej celem jest zapobieganie nieprawidłowościom, zanim się pojawią, np. kontrola prawidłowości sporządzenia dokumentacji, na podstawie której zostanie rozpisany przetarg;

- b) kontrola bieżąca – jak sama nazwa wskazuje, czynności kontrolne są dokonywane w trakcie trwania jakiegoś procesu, na bieżąco, sprawdzane jest, czy stan faktyczny jest zgodny z pożądanym i – w razie odstępstw – od razu jest dokonywana korekta, by nie dopuścić do powstania nieprawidłowości lub zminimalizować ich koszty (przykładem kontroli bieżącej może być dokonywana okresowo kontrola kasy);
- c) kontrola następcza (*ex post*) – najczęściej stosowna przez zewnętrzne instytucje kontrolne, jak również komórki kontroli wewnątrz jednostki. W trakcie tej kontroli z reguły nie można zapobiec nieprawidłowości (chyba że stwierdza się, że wykonywana umowa jest obciążona wadą i można przerwać jej realizację), ocenia się natomiast, czy poczynione działania były zgodne z przyjętym wzorcem zachowania, wskazywane są odchylenia, osoby odpowiedzialne i precyzowane są zalecenia na przyszłość.

2. Podmiot i przedmiot kontroli regionalnych izb obrachunkowych

Realizując ustawowe zadania kontrolne, regionalne izby obrachunkowe przeprowadzają kontrole:

- a) jednostek samorządu terytorialnego,
- b) związków międzygminnych,
- c) stowarzyszeń gmin oraz stowarzyszeń gmin i powiatów,
- d) związków powiatów,
- e) stowarzyszeń powiatów,
- f) samorządowych jednostek organizacyjnych, w tym samorządowych osób prawnych,
- g) innych podmiotów, w zakresie wykorzystywania przez nie dotacji przyznawanych z budżetów jednostek samorządu terytorialnego.

Jak stanowi przepis art. 1 ust 2 ustawy o regionalnych izbach obrachunkowych³, izby dokonują kontroli gospodarki finansowej i zamówień publicznych tych jednostek. Ustawodawca wyraźnie zobowiązuje izby do weryfikacji udzielania zamówień publicznych na podstawie kryterium zgodności z prawem i zgodności dokumentacji ze stanem faktycznym⁴.

³ Dz.U. 2001, op. cit.

⁴ Ibidem, art. 5 ust 1.

Zadania te realizowane są poprzez prowadzenie kontroli⁵:

- a) kompleksowych,
- b) problemowych,
- c) doraźnych,
- d) sprawdzających.

Kontrole kompleksowe obejmują całość gospodarki finansowej jednostki samorządu terytorialnego, są prowadzone w odstępach nie dłuższych niż cztery lata. Tematyka tych kontroli jest najszersza, gdyż obejmuje całokształt działalności danej jednostki. Zakres przedmiotowy tych kontroli obejmuje badania występujących w jednostkach samorządu terytorialnego procesów związanych z gromadzeniem i rozdysponowaniem środków finansowych, ich ewidencją i sprawozdawczością, gospodarowaniem majątkiem oraz udzielaniem zamówień publicznych. Tematyka kontroli kompleksowych jest szeroka na tyle, że poszczególne tematy kontrolne są realizowane przy uwzględnieniu reprezentatywnej próby. Obszar zagadnień kontroli kompleksowej pozwala na zbadanie ogółu gospodarki finansowej kontrolowanej jednostki i ocenę realizacji operacji publicznymi zasobami pieniężnymi. Na podstawie wyników kontroli kompleksowej można przeprowadzić ogólną ocenę stanu poprawności procesów finansowych w jednostce kontrolowanej. Zakres kontroli kompleksowych prowadzonych przez regionalne izby obrachunkowe jest ujednolicony⁶ i obejmuje następujące zagadnienia:

- a) ustalenia ogólnoorganizacyjne, w tym kontrolę wewnętrzną,
- b) prowadzenie księgowości i sporządzanie sprawozdań budżetowych,
- c) gospodarke pieniężną i rozrachunki, w tym zadłużenie jednostek,
- d) realizację dochodów budżetowych, w tym dochodów z podatków i opłat lokalnych oraz z gospodarowania majątkiem,
- e) dokonywanie wydatków budżetowych, w tym z tytułu wynagrodzeń i pochodnych od wynagrodzeń, wydatków na cele inwestycyjne, jak również udzielanie zamówień publicznych,
- f) gospodarowanie mieniem komunalnym, a zwłaszcza nieruchomościami, oraz przeprowadzanie inwentaryzacji tego mienia,

⁵ Por. Załącznik nr 2 „Tryb przeprowadzania kontroli” do Rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 16 lipca 2004 r. w sprawie siedzib i zasięgu terytorialnego regionalnych izb obrachunkowych oraz szczegółowej organizacji izb, liczby członków kolegium i trybu postępowania, Dz.U. nr 167, poz. 1747.

⁶ Uchwała nr 3 KR RIO z 21 marca 2001 r. w sprawie ramowej tematyki kontroli kompleksowych jednostek samorządu terytorialnego.

- g) realizację zadań z zakresu administracji rządowej zleconych i powierzonych JST,
- h) rozliczenia finansowe JST z jej jednostkami organizacyjnymi.

Kontrole problemowe obejmują wybrane zagadnienia z działu gospodarki finansowej lub zamówień publicznych. Kontrole te mogą być przeprowadzane w jednej jednostce danego rodzaju lub większej ich liczbie. Pozwalają one ocenić pewien wycinek działalności kontrolowanych podmiotów. Regionalne izby obrachunkowe podejmują się wspólnych kontroli problemowych na podstawie ujednoliconego programu kontroli, realizowanego w skali kraju (kontrole koordynowane). Kontrole koordynowane są w praktyce podejmowane przez poszczególne izby jako kontrole problemowe lub prowadzone są w ramach kontroli kompleksowych.

Kontrole doraźne przeprowadzane są tylko w razie potrzeby i decyduje o tym prezes regionalnej izby obrachunkowej. Przesłanką do przeprowadzenia takiej kontroli mogą być sygnały o występujących nieprawidłowościach w danej jednostce. Najczęściej jednak podejmowane są one w celu rozpatrzenia skarg lub wniosków o przeprowadzenie kontroli bądź zebrania informacji na temat gospodarki finansowej samorządów. Ponadto prezes RIO ma prawo zarządzić sprawdzenie wykonania wniosków pokontrolnych; jest to jednak odrębne zadanie kontrolne. Kontrole te umożliwiają zbadanie, czy realizowanie wniosków doprowadziło do przywrócenia działań zgodnych z prawem, a także usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości oraz usprawnienia działalności danej jednostki. Realizowanie wniosków kontrolnych jest również badane w trakcie innych kontroli, w szczególności kontroli kompleksowej⁷.

Kontrole sprawdzające to specyficzny rodzaj kontroli obejmujący weryfikację realizacji wyników poprzednich kontroli. Zdarza się, że formułowane zalecenia pokontrolne są na tyle ważne, że należy szczególnie zadbać, aby podmiot kontrolny je zrealizował. W takich sytuacjach regionalne izby obrachunkowe przeprowadzają takie kontrole, których celem jest weryfikacja, czy podmiot kontrolny zrealizował wystosowane po wcześniejszych kontrolach zalecenia. Od tego uzależniona jest tematyka konkretnej kontroli sprawdzającej.

Liczba kontroli przeprowadzonych przez regionalne izby obrachunkowe w latach 2007–2010 według rodzajów jest przedstawiona w tabeli 1.

⁷ M. Stencel, A. Szypilko, *X lat działalności RIO*, Zielona Góra 2003, s. 62, 63.

Tabela 1

Liczba kontroli przeprowadzonych przez regionalne izby obrachunkowe
w latach 2007–2010

Rodzaj kontroli	2007	2008	2009	2010
Kompleksowe	738	764	771	787
Problemowe	283	244	183	329
Doraźne	138	226	169	148
Sprawdzające	107	62	39	39
Razem	1266	1296	1162	1303

Źródło: sprawozdania z działalności regionalnych izb obrachunkowych z lat 2006–2011, Krajowa Rada Regionalnych Izb Obrachunkowych.

Analizując dane zawarte w tabeli, warto podkreślić, że przyjęty okres obejmuje cztery lata. Z punktu widzenia izb oznacza to, że prezentowane w niniejszym opracowaniu dane dotyczą wszystkich jednostek samorządu terytorialnego, ze względu na obowiązek przeprowadzania kompleksowych kontroli gospodarki finansowej jednostek samorządu terytorialnego, co najmniej raz na cztery lata.

W prezentowanym okresie najliczniejszą grupę spośród przeprowadzonych kontroli stanowiły kontrole kompleksowe. Wynika to przede wszystkim z faktu, że ich przeprowadzenie jest ustawowym obowiązkiem regionalnych izb obrachunkowych. Wszystkie pozostałe kontrole mogą być realizowane dopiero w przypadku, gdy pozwala na to poziom zaawansowania wykonania planu kontroli obowiązkowych. Rozbieżność w liczbie tego rodzaju kontroli w poszczególnych latach wynika prawie wyłącznie z przyczyn organizacyjnych, z uwzględnieniem jednostkowych przypadków przeprowadzenia kontroli częściej niż wymaga tego ustawa.

Przedmiot kontroli problemowych i doraźnych wynika z zapotrzebowań określanych corocznie zarówno na poziomie poszczególnych izb, jak też przez Krajową Radę Regionalnych Izb Obrachunkowych (kontrole problemowe). W tym ostatnim przypadku dotyczy to wszystkich Izb w Polsce. Stąd też nie można mówić o ustalonych tendencjach w zakresie tematyki tych kontroli.

3. Wyniki kontroli prowadzonych przez regionalne izby obrachunkowe

Charakter dokumentacji z postępowania kontrolnego prowadzonego przez izby pozwala w szczególności na ocenę wyników kontroli co do stwierdzonych nieprawidłowości. Przedmiotem kontroli najczęściej nie jest każda czynność czy operacja, co pozwalałoby na jednoznaczną ocenę prawidłowości stosowania przepisów w danej jednostce, lecz określona próba kontrolna pozwalająca przeprowadzić badania z możliwie największą dokładnością, z uwzględnieniem reguł statystycznych.

W zakresie wyników kontroli najbardziej interesujące jest zestawienie stwierdzonych nieprawidłowości. Taka wiedza stanowi nie tylko podstawę do określenia odpowiedzialności właściwych osób za konkretne naruszenia przepisów, ale przede wszystkim daje szansę wyeliminowania podobnych nieprawidłowości w przyszłości (tzw. funkcja prewencyjna kontroli).

W tabeli 2 zawarte jest zestawienie nieprawidłowości stwierdzonych w toku kontroli wykonywanych przez regionalne izby obrachunkowe.

Tabela 2

Nieprawidłowości stwierdzone w wyniku kontroli prowadzonych przez regionalne izby obrachunkowe w latach 2007–2010

Wyszczególnienie	2007	2008	2009	2010
Ustalenia ogólnooorganizacyjne	1916	1862	1833	1552
Księgowość i sprawozdawczość budżetowa	3196	3596	3515	3494
Gospodarka pieniężna i rozrachunki	1070	1166	1102	1021
Wykonanie budżetu, w tym:	6238	6404	6123	6252
– dochody i przychody	3726	3759	3389	3608
– wydatki i rozchody	2281	2449	2518	2497
Zamówienia publiczne	1972	2339	2157	2306
Mienie komunalne	1093	1338	1339	1372
Zadania zlecone i realizowane w ramach porozumień	163	188	283	223
Rozliczenia JST z jednostkami organizacyjnymi	228	278	311	261
Razem	15876	17171	16663	16481

Źródło: Sprawozdanie z działalności regionalnych izb obrachunkowych i wykonania budżetu przez jednostki samorządu terytorialnego w 2010 r., Krajowa Rada Regionalnych Izb Obrachunkowych 2011.

Zwraca uwagę duża liczba nieprawidłowości stwierdzonych w toku kontroli. Nie są one oczywiście tożsame co do istotności czy charakteru. Te różnice bierze się pod uwagę dopiero przy dokonywaniu ich oceny oraz określaniu zakresu odpowiedzialności za ich popełnienie. Skutkować to może na przykład postępowaniem w zakresie dyscypliny finansów publicznych lub zawiadomieniem właściwych organów ścigania.

Mówiąc o efektach kontroli zamówień publicznych, nie można pominąć aspektu podmiotowego. Zgodnie z przepisami w toku kontroli stwierdza się nie tylko same naruszenia regulacji w zakresie zamówień publicznych, ale również ustala się osoby za nie odpowiedzialne. Uwzględnia się przy tym oczywiście przepisy ustawy o odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych⁸, czego wynikiem jest kierowanie zawiadomień o naruszeniu dyscypliny finansów publicznych do właściwego rzeczownika dyscypliny finansów publicznych. W tabeli 3 zawarto liczbę zawiadomień skierowanych do rzeczników

⁸ Dz.U. nr 14, poz. 114, ze zm.

dyscypliny finansów publicznych, a także do innych organów przez prezesów regionalnych izb obrachunkowych.

Tabela 3

Zawiadomienia przekazane przez izby do właściwych organów w latach 2008–2010

Liczba zawiadomień	2008	2009	2010
Ogółem,	711	657	663
w tym: do rzeczników dyscypliny fi- nansów publicznych	505	492	507

Źródło: sprawozdania z działalności regionalnych izb obrachunkowych z lat 2006–2011, op. cit.

Analizując dane zawarte w powyższej tabeli, należy wziąć pod uwagę cykliczność kontroli przeprowadzanych przez izby, co oznacza, że w każdym roku kontrolowana jest inna grupa jednostek. Jednakże interesująca jest tendencja wskazująca, że w każdej grupie jednostek podobna jest liczba spraw, których poziom istotności wymaga zawiadomienia właściwych organów. Jak wynika z danych zawartych w tabeli, najczęściej jest to właściwy rzecznik dyscypliny finansów publicznych (około 65% zawiadomień). Zawiadomienia i wnioski sygnalizacyjne po przeprowadzonych kontrolach i stwierdzonych nieprawidłowościach kierowane są również do ministrów i kierowników urzędów centralnych (około 15%), do organów ścigania (około 6%) oraz do wojewodów i kierowników innych jednostek.

Liczba nieprawidłowości oraz zawiadomień w zakresie naruszenia dyscypliny finansów publicznych prowadzi do wniosku, że regionalne izby obrachunkowe odgrywają istotną rolę w zapewnieniu prawidłowego stosowania przez JST przepisów dotyczących gospodarki finansowej i zamówień publicznych. Jest to istotne zwłaszcza przy tak często zmieniających się przepisach prawnych.

Nie oznacza to sprowadzenia zadań izby do wykrywania naruszeń przepisów prawnych. Regionalne izby obrachunkowe są istotnym źródłem interpretacji tych przepisów. Tym bardziej że w zakresie objętym nadzorem i kontrolą prowadzą działalność informacyjną, instruktażową oraz szkoleniową, a działal-

ność kontrolna powinna być połączona z instruktażem w zakresie prawidłowej interpretacji przepisów prawnych i ich stosowania w praktyce⁹.

Podsumowanie

Skuteczne zarządzanie instytucjami, a zwłaszcza podmiotami sektora finansów publicznych, wymaga, niezależnie od innych przedsięwzięć, działań sprawdzających i weryfikujących stopień realizacji przyjętego celu. Rolę taką odgrywa kontrola.

Do instytucji kontrolujących gospodarkę finansową jednostek samorządu terytorialnego należą regionalne izby obrachunkowe. Obok funkcji nadzorczych, opiniodawczych oraz instruktażowo-szkoleniowych kontrola należy do podstawowych zadań izb. Jest ona określona ustawowo. Rokrocznie regionalne izby obrachunkowe przeprowadzają około 1300 kontroli kompleksowych, problemowych, doraźnych i sprawdzających w jednostkach samorządu terytorialnego. Wykrywają prawie 17 tys. nieprawidłowości w zakresie gospodarowania środkami finansowymi. Niezależnie od rangi stwierdzanych nieprawidłowości liczba ta świadczy o istotnym znaczeniu tych instytucji w dyscyplinowaniu gospodarowania środkami publicznymi. Bez dostatecznego systemu kontroli nawet doskonale zaplanowanie celów działania oraz umiejętności zarządcze mają niewielkie szanse powodzenia.

Literatura

- Kudłacz T., Lachiewicz W., Lisiński M., Paszek Z., Surówka K., Wiktor J.W., *Słownik podstawowych terminów samorządu terytorialnego*, Dąbrowa Górnicza 2007.
- Rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 16 lipca 2004 r. w sprawie siedzib i zasięgu terytorialnego regionalnych izb obrachunkowych oraz szczegółowej organizacji izb, liczby członków kolegium i trybu postępowania, Dz.U. nr 167, poz. 1747.
- Sprawozdania z działalności regionalnych izb obrachunkowych z lata 2006–2011*, Krajowa Rada Regionalnych Izb Obrachunkowych.
- Stencel M., Szypiłko A., *X lat działalności RIO*, Zielona Góra 2003.
- Uchwała nr 3 KR RIO z 21 marca 2001 r. w sprawie ramowej tematyki kontroli kompleksowych jednostek samorządu terytorialnego.

⁹ Por. Rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 16 lipca 2004 r. w sprawie siedzib i zasięgu terytorialnego..., op. cit., par. 4 ust 4.

Ustawa z dnia 7 października 1992 r. o regionalnych izbach obrachunkowych, t.j.: Dz.U. 2001, nr 55, poz. 577.

Załącznik nr 2 „Tryb przeprowadzania kontroli” do Rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 16 lipca 2004 r. w sprawie siedzib i zasięgu terytorialnego regionalnych izb obrachunkowych oraz szczegółowej organizacji izb, liczby członków kolegium i trybu postępowania, Dz.U. nr 167, poz. 1747.

**CONTROLS OF THE REGIONAL CHAMBERS AS A TOOL SECURING
IMPLEMENTATION OF PRINCIPLES OF PUBLIC SOURCES
MANAGEMENT AT SUBNATIONAL LEVEL**

Summary

Effective management of institutions, especially public sector entities requires, among other projects checking and verifying the degree of implementation of goal setting. Such a role plays usually control. The key role in the process of control at Polish self-government level plays Regional Chamber which is responsible for it. The article aims to present the role of control at subnational level and its impact on the process of public sources management.

Translated by Magdalena Ziolo